

NEMIS TILINI O'QITISH METODIKASI VA TA'LIM TEXNOLOGIYALARI

Qo'chqorov Jo'rabek Yusuf o'g'li

Toshkent Turizm va mehmoxona menejmenti texnikumi

nemis tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada nemis tilini o'qitish jarayonida zamonaviy metodik yondashuvlar va ta'lim texnologiyalarining o'rni tahlil qilinadi. Tadqiqotda kommunikativ yondashuv, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, loyiha asosida o'qitish va raqamli platformalardan foydalanish samaradorligi yoritiladi. Shuningdek, masofaviy ta'lim vositalari, interaktiv ilovalar va sun'iy intellekt elementlarining nemis tilini o'rganishga ta'siri ko'rib chiqiladi. Maqola o'qituvchining rolini bilim beruvchidan ko'ra fasilitator va yo'naltiruvchi sifatida talqin qiladi. Natijada, zamonaviy texnologiyalar yordamida talabalarning nutqi kompetensiyasi, motivatsiyasi va mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari asoslab beriladi. Ushbu tadqiqot nemis tili o'qituvchilari va metodistlar uchun amaliy tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: nemis tili metodikasi, kommunikativ yondashuv, ta'lim texnologiyalari, raqamli ta'lim, loyiha asosida o'qitish, kompetensiya, masofaviy ta'lim, interaktiv platformalar.

Bugungi globallashuv sharoitida xorijiy tillarni, xususan nemis tilini o'rganish ilmiy, iqtisodiy va madaniy aloqalar rivojida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Nemis tili Yevropa ilm-fani, muhandislik va texnologiyalarida yetakchi tillardan biri bo'lib, uni samarali o'qitish metodikasini takomillashtirish dolzarb vazifa hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim tizimi esa an'anaviy grammatika-tarjima usulidan voz kechib, kommunikativ va texnologiyaga asoslangan yondashuvlarga o'tmoqda.

Kommunikativ yondashuv o'quvchini real nutqiy vaziyatlarga tayyorlashga qaratilgan. Bu metod orqali o'quvchilar faqat qoidalarni emas, balki tilni muloqot vositasi sifatida qo'llashni o'rganadilar.[2]

Kompetensiyaga asoslangan yondashuv esa lingvistik, sotsiolingvistik va pragmatik kompetensiyalarni rivojlantirishni ko'zlaydi. Bu yondashuvda baholash ham faqat bilimga emas, balki ko'nikma va malakaga asoslanadi.[1]

Raqamli platformalar (Duolingo, Goethe-Institut resurslari), onlayn sinflar (Zoom, Moodle) va mobil ilovalar o'quvchilarning mustaqil o'rganish imkoniyatini kengaytirmoqda. Virtual reallik va sun'iy intellekt texnologiyalari esa tinglab tushunish va talaffuzni rivojlantirishda samarali vositaga aylanmoqda.[3]

O'qituvchi bilim beruvchi emas, balki o'rganishni tashkil etuvchi, yo'naltiruvchi va motivatsiya beruvchi shaxsga aylanmoqda. Bu esa pedagogdan metodik va texnologik kompetensiyani talab qiladi.

Texnologiyadan noto'g'ri foydalanish, infratuzilmaning yetishmasligi va o'qituvchilarning raqamli savodxonligi pastligi muammo bo'lishi mumkin. Buni hal etish uchun doimiy malaka oshirish va texnik ta'minotni yaxshilash zarur.[4]

Shuningdek, so'nggi yillarda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar, xususan sun'iy intellekt (SI) keng joriy etilmoqda. Ayniqsa xorijiy tillarni, jumladan nemis tilini o'qitishda sun'iy intellektga asoslangan platformalar o'quv jarayonining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari individual yondashuvni ta'minlash, o'quvchilar faoliyatini monitoring qilish va til o'rganishni interaktiv shaklga keltirish imkonini beradi.

Sun'iy intellektning eng muhim afzalliklaridan biri — shaxsga yo'naltirilgan ta'limni ta'minlashidir. Har bir o'quvchining bilim darajasi, o'rganish tezligi va xatolariga qarab SI tizimlari moslashtirilgan mashqlarni taklif qiladi. Masalan, agar o'quvchi nemis tilidagi artikllardan foydalanishda xatoga yo'l qo'ysa, tizim aynan shu mavzuga oid qo'shimcha mashqlarni avtomatik tarzda taqdim etadi.

Ikkinchi muhim jihat — doimiy va tezkor baholash imkoniyatidir. Sun'iy intellekt o'quvchilarning yozma va og'zaki javoblarini tahlil qilib, darhol fikr-

mulohaza (feedback) beradi. Bu esa o'quvchiga o'z xatolarini tez anglash va ularni bartaraf etish imkonini yaratadi. O'qituvchi esa ko'proq metodik va ijodiy faoliyatga vaqt ajrata oladi.

Uchinchi afzallik — o'quv motivatsiyasining oshishidir. SI asosidagi mobil ilovalar, chatbotlar va virtual o'qituvchilar interaktiv mashqlar, o'yin elementlari va simulyatsiyalar orqali o'quvchilarda qiziqish uyg'otadi. Bu, ayniqsa, boshlang'ich va o'rta bosqichdagi o'quvchilar uchun muhimdir.

To'rtinchidan, sun'iy intellekt real kommunikativ muhitni yaratish imkonini beradi. Masalan, nemis tilida muloqot qiluvchi chatbotlar yordamida o'quvchi virtual suhbatdosh bilan dialog olib borishi mumkin. Bu esa og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali hisoblanadi.[5]

Bundan tashqari, SI texnologiyalari o'qituvchilar uchun ham qulaylik yaratadi: darslarni rejalashtirish, testlarni avtomatik tuzish, o'quvchilar natijalarini tahlil qilish kabi jarayonlar soddalashtiriladi. Natijada o'qituvchi o'quvchilar bilan individual ishlashga ko'proq e'tibor qaratadi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarini nemis tili o'qitishga joriy etish ta'lim sifatini oshiradi, o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi va ta'lim jarayonini zamonaviy talablar darajasiga olib chiqadi. Shu bois, kelajakda nemis tili ta'limida sun'iy intellekt muhim strategik vosita sifatida qaralishi lozim.

Xulosa qilib aytganda, nemis tilini o'qitishda metodika va texnologiyalar uyg'unligi o'quvchilarning motivatsiyasi va samaradorligini oshiradi. Zamonaviy ta'lim talabi shuki, til faqat fan emas, balki muloqot va madaniyat vositasi sifatida o'rgatilishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Rakhmonov A. B. Modern Methods of Teaching the German Language. — European Journal of Humanities and Educational Advancements, 2022, Vol. 3 No. 12, pp.
2. Ergashev A. B. Nemis tili o'qitish metodlari. — Scientific Approach to the Modern Education System, 2023, Vol. 2 No. 18, pp. 1–6.

3. Safarova N. X. Akademik litseylarda nemis tili o'qitish metodikasining kompetentsiyalari. — Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 2025, art. 586, pp. —.
4. Choriyeva O. S. & G'afurova S. A. Using Collaborative Learning Method in Teaching German as a Second Foreign Language. — American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education, 2025, pp. 456
5. Yusupova G. & Matsabirova D. Nemis tilini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish. — Journal of Uzbekistan's Development and Research, 2025, pp. — .123